

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 68/11
Λουξεμβούργο, 7 Ιουλίου 2011

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα στην υπόθεση C-214/10
KHS AG κατά Winfried Schulte

Κατά τη γενική εισαγγελία V. Trstenjak, το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει τον περιορισμό του δικαιώματος άδειας και της αξιώσεως για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας υπό τον όρο ότι ο περιορισμός αυτός είναι σύμφωνος με τον σκοπό της αναπληρώσεως δυνάμεων

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να ορίσουν προθεσμία μετά την παρέλευση της οποίας τα δικαιώματα άδειας αποσβέννυνται και οι αξιώσεις για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας παραγράφονται. Ο καθορισμός δεκαοκτάμηνης προθεσμίας είναι επαρκής

Η οδηγία σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας¹ αναγνωρίζει σε όλους τους εργαζομένους δικαίωμα ετήσιας άδειας. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα ετήσιας άδειας δεν μπορεί να αφαιρεθεί σε περίπτωση μακράς ασθενείας².

Ο W. Schulte εργαζόταν από τον Απρίλιο του 1964 στην επιχείρηση KHS, καθώς και στην προκάτοχό της, ως μηχανουργός. Δυνάμει της συλλογικής συμβάσεως εργασίας που εφαρμοζόταν στη δική του ατομική σύμβαση, η ετήσια άδειά του μετ' αποδοχών ανερχόταν σε 30 εργάσιμες ημέρες. Στις 23 Ιανουαρίου 2002 ο W. Schulte υπέστη έμφραγμα. Στη συνέχεια, υποβλήθηκε σε πρόγραμμα αποκαταστάσεως, κατόπιν των οποίων κρίθηκε ανίκανος προς εργασία. Από την 1η Οκτωβρίου 2003 λαμβάνει σύνταξη, ορισμένης διάρκειας, λόγω πλήρους ανικανότητας προς βιοπορισμό καθώς και επίδομα αναπηρίας δεδομένου ότι από το 2002 έχει κριθεί ως πρόσωπο με βαριά αναπηρία. Στις 25 Αυγούστου 2008 ο W. Schulte και η KHS συνομολόγησαν τη λύση της σχέσεως εργασίας, με ισχύ από τις 31 Αυγούστου 2008. Στις 18 Μαρτίου 2009 ο W. Schulte άσκησε ενώπιον του Arbeitsgericht Dortmund αγωγή με αίτημα την καταβολή χρηματικής αποζημιώσεως για μη ληφθείσα άδεια κατά τα έτη 2006 έως 2008, βάσει 35 ημερών άδειας ετησίως, συνολικού ύψους 9 162,30 ευρώ. Το Arbeitsgericht, με την από 20 Αυγούστου 2009 απόφαση, επιδίδασκε στον ενάγοντα το ποσό των 6 544,50 ευρώ, δηλαδή, αναφορικά με τα έτη 2006 έως 2008, χρηματική αποζημίωση για το κατά νόμο προβλεπόμενο δικαίωμα ελάχιστης άδειας 20 εργάσιμων ημερών ετησίως καθώς και για το δικαίωμα των ατόμων με βαριά αναπηρία σε άδεια 5 εργάσιμων ημερών, απορρίπτοντας κατά τα λοιπά την αγωγή.

Η KHS άσκησε έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Landesarbeitsgericht Hamm. Το δικαστήριο αυτό διαπιστώνει ότι, κατ' εφαρμογή της ισχύουσας συλλογικής συμβάσεως, το δικαίωμα άδειας του W. Schulte για το έτος 2006 αποσβέσθηκε στις 3 Μαρτίου 2008. Δεδομένου ότι ο W. Schulte δεν είχε απλώς μειωμένη ικανότητα βιοπορισμού για λόγους υγείας αλλά ήταν και ανίκανος προς εργασία για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από την περίοδο μεταφοράς και έως τη λύση της εργασιακής του σχέσεως, δεν μπορούσε, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ., να ασκήσει το δικαίωμα άδειας μετ' αποδοχών έως τη λύση της εργασιακής του σχέσεως. Για αυτόν τον λόγο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν το δίκαιο της Ένωσης³, όπως έχει ερμηνευθεί στη νομολογία του Δικαστηρίου, παρέχει τη δυνατότητα σωρεύσεως των δικαιωμάτων άδειας και των αξιώσεων για χρηματική αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας για περισσότερα του ενός έτη στην περίπτωση που ο εργαζόμενος αδυνατούσε να ασκήσει το δικαίωμά του σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών επειδή

¹ Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 2003, L 299, σ. 9).

² Απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2009, C-350/06 και C-520/06, Schultz-Hoff κ.λπ. Βλ. ανακοίνωση Τύπου 4/09.

³ Ειδικότερα, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88.

βρισκόταν επί μακρόν σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία, ή εάν, τουναντίον, τα κράτη μέλη έχουν την εξουσία να θέτουν χρονικούς περιορισμούς στα ως άνω δικαιώματα και αξιώσεις.

Στις προτάσεις που ανέπτυξε σήμερα, η γενική εισαγγελέας Trstenjak διευκρινίζει καταρχάς ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, **το δικαίωμα ετήσιας άδειας δεν μπορεί να αφαιρεθεί ιδίως σε περιπτώσεις μακράς ασθενείας**. Κατά την άποψή της, το ίδιο ισχύει και για την αξίωση για αποζημίωση μη ληφθείσας ετήσιας άδειας⁴ η οποία δεν μπορεί να αποκλεισθεί με το επιχείρημα ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άσκησή της λόγω μακράς περιόδου ασθενείας. Κατά τη λύση της σχέσεως εργασίας το δικαίωμα άδειας⁵ μετατρέπεται σε αξίωση για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, αυτή δε η αξίωση αποσκοπεί στη δημιουργία των οικονομικών προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν στον εργαζόμενο να επωφεληθεί της ετήσιας άδειάς του και μάλιστα με τους ίδιους όρους με αυτούς που θα ίσχυαν εάν εξακολουθούσε να απασχολείται και να λαμβάνει αποδοχές κατά τη διάρκεια της άδειάς του.

Κατά τη γενική εισαγγελέα Trstenjak, **το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει την άνευ χρονικού περιορισμού σώρευση των δικαιωμάτων άδειας και των αξιώσεων για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας** προκειμένου να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος από την οδηγία σκοπός της αναπληρώσεως δυνάμεων. Στο πλαίσιο αυτό, η γενική εισαγγελέας τονίζει ότι εάν η άδεια ληφθεί μετά από πολλά έτη, δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός της ετήσιας άδειας, ο οποίος συνίσταται στην απόδραση από την κόπωση και το άγχος του εργασιακού έτους καθώς και στην ανάκτηση δυνάμεων για το υπόλοιπο του έτους μέσω χαλαρώσεως και διαθέσεως ελεύθερου χρόνου κατά τη διάρκεια της άδειας. Ο διπλασιασμός ή και ο τριπλασιασμός του προβλεπόμενου κατ' ελάχιστο όριο χρόνου άδειας μέσω της σωρεύσεως των δικαιωμάτων άδειας επί περισσότερα έτη δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη αναπλήρωση των δυνάμεων. Επιπλέον τα μειονεκτήματα τα οποία επάγεται για τον εργοδότη τόσο η μακρόχρονη απουσία του εργαζομένου όσο και η οικονομική επιβάρυνση που προκαλεί η σώρευση των δικαιωμάτων άδειας και των αξιώσεων για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας μπορούν ενδεχομένως να δώσουν στον εργοδότη κίνητρο να απομακρύνει, το νωρίτερο δυνατό, όσους εργαζομένους βρίσκονται επί μακρόν σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία ώστε να μην υποστεί αυτά τα μειονεκτήματα. Όσον αφορά τις αξιώσεις για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, η γενική εισαγγελέας παρατηρεί ότι η άνευ περιορισμού σώρευση τους ενδέχεται να δώσει σε ορισμένους εργαζομένους την εσφαλμένη εντύπωση ότι δεν πρόκειται για αντικατάσταση των οφειλόμενων κατά την άδεια αποδοχών αλλά για αποζημίωση καταβαλλόμενη επ' αφορμή της λύσεως της σχέσεως εργασίας.

Όσον αφορά τον χρονικό περιορισμό της δυνατότητας ασκήσεως κερτημένων δικαιωμάτων άδειας και προβολής αξιώσεων για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, **η γενική εισαγγελέας Trstenjak απορρίπτει** καταρχάς **την ολική απόσβεση ή παραγραφή τους**. Στην περίπτωση όμως μακράς ασθενείας του εργαζομένου, αυτός δεν δύναται, μετά παρέλευση ορισμένου χρόνου, να αποτρέψει την αυτοδίκαιη και ολική απόσβεση των δικαιωμάτων άδειας. Όσον αφορά τη μνημονευόμενη από το αιτούν δικαστήριο **δεκαοκτάμηνη προθεσμία**, μετά την παρέλευση της οποίας τα δικαιώματα άδειας αποσβέννυνται και οι αξιώσεις για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας παραγράφονται, η γενική εισαγγελέας επισημαίνει ότι η προθεσμία αυτή **ανταποκρίνεται στον προστατευτικό σκοπό της οδηγίας σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας**, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο αυτής της προθεσμίας, ο εργαζόμενος διαθέτει έως και δύομισι χρόνια για να λάβει την ελάχιστη άδειά του για ένα συγκεκριμένο έτος αναφοράς. Συγχρόνως, ο εργοδότης έχει την εξασφάλιση ότι δεν τίθεται ζήτημα σωρεύσεως δικαιωμάτων άδειας επ' αόριστον και, επομένως, δυσχερειών κατά την οργάνωση της εργασίας ούτε ζήτημα σημαντικής οικονομικής επιβαρύνσεως λόγω σωρεύσεως επί μακρά χρονικά διαστήματα αξιώσεων για αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας.

Η γενική εισαγγελέας Trstenjak συνάγει το συμπέρασμα ότι **ο περιορισμός της περιόδου μεταφοράς σε 18 μήνες, μετά παρέλευση της οποίας τα δικαιώματα άδειας του εργαζομένου αποσβέννυνται, είναι προφανώς επαρκής και μπορεί να καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος ετήσιας άδειας του εργαζομένου**. Εντούτοις, η γενική εισαγγελέας τονίζει ότι το δεκαοκτάμηνο αυτό αποτελεί **σημείο αναφοράς το οποίο**

⁴ Άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88.

⁵ Άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88.

πρέπει να ληφθεί, κατά το δυνατό, υπόψη από τα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη. Ελλείψει ενιαίας ρυθμίσεως στην Ένωση, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα, λαμβάνοντας υπόψη τα όρια που θέτει η οδηγία, να εισάγουν διαφορετικές ρυθμίσεις. Αντιθέτως, κατά τη γενική εισαγγελία, η δυνατότητα μεταφοράς για ένα μόνον εξάμηνο⁶ δεν ανταποκρίνεται στις ως άνω απαιτήσεις.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)." ☎ (+32) 2 2964106